6

volume

MATERIALS

OF XIII INTERNATIONAL
RESEARCH AND PRACTICE CONFERENCE

MODERN SCIENTIFIC POTENTIAL - 2017

28 February - 07 March , 2017

Philological sciences

Science and Education Ltd
Sheffield
UK

2017

uka.com • www.rusnauka.com • www.rusnauka.com • www.rusnauka.com • www.rusnauka.com • www.rusnau

SCIENCE AND EDUCATION LTD
Registered in ENGLAND & WALES Registered Number: 08878342
OFFICE 1, VELOCITY TOWER, 10 ST. MARY'S GATE,
SHEFFIELD, S YORKSHIRE, ENGLAND, S1 4LR

Materials of the
XIII International scientific and practical Conference
«Modern scientific potential - 2017»,Volume 6 : Philological sciences .
Sheffield. Science and education LTD -88 p.

Editor: Michael Wilson
Manager: William Jones
Technical worker: Daniel Brown

Materials of the XIII International scientific and practical conference, «Modern scientific potential - 2017», 28 February -07 March , 2017 on Philological sciences .

For students, research workers.

Price 3 euro
ISBN 978-966-8736-05-6

© Authors , 2017
© SCIENCE AND EDUCATION LTD, 2017

Даутова Г.Р.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ және М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты

НОҒАЙ ЭПОСЫНДА БАТЫР ЕРЛІГІНІҢ СУРЕТТЕЛУІ

Ноғай батырлық жырларының сюжеті эпикалық қаһарманның ерлік істерін басты нысан етіп алады. Жырлардың тақырыбы батырдың есімімен аталатыны тегін емес. Ноғай батырлық эпосының бас қаһарманы - батыр. Бұл сөздің ежелгі нұсқасы - багатыр (орыс тілінде «богатырь» нұсқасында кездеседі). Батыр сөзінің шығу тегі өте ертеден басталады: ол біздің заманымыздың VII-VIII ғасырларындағы ежелгі түркі жазба ескерткіштерінде таңбаланған. Батыр сөзі қазіргі уақытта түркі халықтар арасында кеңінен тарап, жеке есім ретінде қолданылып жүр. Ол сонымен қатар күрделі адам есімінің компоненті ретінде ноғай және басқа да туыс түркі халықтарында кездеседі. Мысалы, Батырбек, Батыр-бай, Батырхан, Батыр-Герей, Аьжи-батыр, Батыр-Қожа, Батыр-Мырза, Батыр-Казый, Батырбий, Батыр-Әли, Батыр-Вали, Батырай, Қара-Батыр, Сары-Батыр және т.б. Батыр сөзін сипаттайтын тағы бір ұғым – «ер» (ер, еркек, ержүрек) сөзі. «Ер адам» формуласы (еркек адам) – бүгінгі күнде де мадақтаудың ең жоғарғы түріне жатады. «Ер» эпитеті тіпті батыр сөзінен де кең қолданысқа ие. Мысалы, Тарғыл, Кусеп, Шобан, Көк-ше, Сайын батырлардың есіміне батыр сөзі емес, ер эпитеті жалғанады. Ер сөзі ылғи сөздің алдында келсе, батыр сөзі сөздің соңында кездеседі. Бұлардың ішінде аз қолданылатыны ежелгі алып эпитеті (ержүрек, қаһарман) болып табылады. Бұл қорытындыға дәлел ретінде осы эпитеттің ежелгі түркі уәзірлері мен тайпа көсемдерінің есімінде кездесетінін алуға болады. (Алп-Тегін, Алп-Арслан). Алп (алып) сөзі бүгінгі күнде де танымал. Қазіргі ноғайлықтардың арасында Алп-Керей, Алп-Солтан, Алп-Қазый сынды есімдер жиі кездеседі.

Actual problems of the translation

Savytska L. V. MODERN CHANGES IN TRANSLATION 58

Ефимова К.Е., Тунникова В.А. О ПРОБЛЕМАХ ПЕРЕВОДА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ НА АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК В ОБЛАСТИ МЕНЕДЖМЕНТА 66

Native language and literature

Даутова Г.Р. НОҒАЙ ЭПОСЫНДА БАТЫР ЕРЛІГІНІҢ СУРЕТТЕЛУІ 71

Есеноманова А.Р. БАЯНҒАЛИ ӘЛІМЖАНОВ АЙТЫСТАРЫНДАҒЫ ЖАСТАР ЖӘНЕ САЯСАТ ТАҚЫРЫБЫ 78

CONTENTS 85